

Karelia-ammattikorkeakoulu
Terveystenhoitaja (AMK)

Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen

Posterit Siun Soten neuvoloille

Iida Suominen & Karoliina Valta

Opinnäytetyö, marraskuu 2022

www.karelia.fi

KEHITTÄMISTYÖ
Marraskuu 2022
Terveydenhoitajakoulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijä(t)

Iida Suominen ja Karoliina Valta

Nimeke

Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen – Posterit Siun Soten neuvoloille

Siun Sote – Pohjois-karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä

Tiivistelmä

Varhaisella vuorovaikutuksella tarkoitetaan vauvan ja häntä hoitavan läheisen välistä vuorovaikutusta. Vauvan tarpeisiin vastaaminen sekä emotionaalinen läsnäolo kuuluvat varhaiseen vuorovaikutukseen. Vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus saa perustan jo raskausaikana, ja syntymästään saakka vauvalla on erilaisia emotionaalisia, fyysisiä, psyykkisiä, sosiaalisia ja kognitiivisia tarpeita. Vauva tarvitsee hoivaajansa apua näiden tarpeiden täyttämiseen kehittyäkseen terveeksi lapseksi.

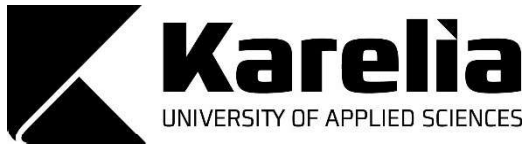
Kehittämistyö toteutettiin käyttäen toiminnallisen opinnäytetyön menetelmiä ja sen kohderyhmänä olivat Siun Soten alueen lastenneuvoloiden asiakkaat. Kehittämistyön tarkoituksena oli lisätä perheiden tietoa varhaisen vuorovaikutuksen merkityksestä ja taitoa toteuttaa sitä. Tavoitteena oli korostaa varhaisen vuorovaikutuksen merkitystä. Kehittämistyön tehtävänä oli tuottaa varhaisen vuorovaikutuksen merkityksestä ja keinoista kertova posterit Siun Soten neuvolatalveluihin.

Kieli
suomi

Sivuja 24
Liitteet 1
Liitesivumäärä 1

Asiasanat

varhainen vuorovaikutus, terveydenhoitaja, neuvola, posterit

DEVELOPMENT ASSIGNMENT
November 2022
Degree Programme in Public Health Nursing

Tikkarinne 9
FI- 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel.+ 358 13 260 600

Authors

Iida Suominen and Karoliina Valta

Title

Supporting Early Interaction – A Poster for Siun Sote Maternity and Child Health Clinics
Siun Sote – Joint Municipal Authority for North Karelia Social and Health Services

Abstract

Early interaction refers to the interaction between the baby and the caregiver. Responding to the baby's needs and being emotionally present are part of early interaction. The parent-child interaction is already established during pregnancy and from birth the baby has various emotional, physical, psychological, social and cognitive needs. The baby needs the help of its caregiver to fulfill these needs in order to develop into a healthy child.

This development assignment was carried out using the methods of a practice-based thesis and its target group was the clients of maternity and child health clinics in the area of Siun Sote – Joint Municipal Authority for North Karelia Social and Health Services. This development assignment consisted of two parts which were the theoretical part and the practice-based part, that is, the poster. The purpose was to enhance the families' knowledge of the importance of early interaction and their ability to implement it. The aim was to emphasize the importance of early interaction. The objective was to produce a poster on the significance and methods of early interaction for Siun Sote maternity and child health clinics.

Language
Finnish

Pages 24
Appendices 1
Pages of Appendices 1

Keywords

early interaction, public health nurse, maternity clinic, child health clinic, poster

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Varhainen vuorovaikutus	5
2.1	Yleistä varhaisesta vuorovaikutuksesta	6
2.2	Varhaisen vuorovaikutuksen merkitys lapsen kehitykselle.....	7
2.3	Varhaista vuorovaikutusta heikentävät tekijät	8
2.4	Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen	10
3	Kehittämistyön tarkoitus, tavoite ja tehtävä	13
4	Kehittämistyön menetelmälliset valinnat	13
4.1	Toiminnallinen kehittämistyö.....	13
4.2	Posterin suunnittelu ja toteutus.....	13
4.3	Hyvä poster.....	14
4.4	Posterin arviointi	15
5	Pohdinta.....	16
5.1	Tuotoksen tarkastelu	16
5.2	Kehittämistyön luotettavuus	17
5.3	Kehittämistyön eettisyys	18
5.4	Kehittämistyön tarkastelu ja ammatillinen kasvu.....	19
5.5	Hyödynnettävyys ja jatkokehitysmahdollisuudet	19
	Lähteet.....	21
	Liitteet	24

1 Johdanto

Käsitteenä varhaisella vuorovaikutuksella tarkoitetaan vauvan sekä häntä hoivaavan läheisen, tavallisesti vanhempien välistä vuorovaikutusta. Varhaiseen vuorovaikutukseen kuuluvat vauvan tarpeisiin vastaaminen sekä emotionaalinen läsnäolo. (Kukko 2018.) Vauvalla on jo syntyessään erilaisia emotionaalisia, fyysisiä, sosiaalisia ja kognitiivisia tarpeita. Hän tarvitsee vanhempansa apua näiden tarpeiden vastaamiseen kehittyäkseen terveeksi lapseksi. Vanhemmalla on tarve turvata lapsensa kasvu ja kehitys sekä suojella lastaan eli vastata näihin tarpeisiin. Keskeisimpiä elementtejä varhaisen vuorovaikutuksen toteutumisessa ovat kosketus, katse, puhe ja ääni. Näiden elementtien avulla vauva ja vanhempi virittäytyvät kommunikoimaan toistensa kanssa. (Hiekkavuo 2019.) Vuorovaikutus vanhemman ja lapsen välillä on perustarpeiden tyydytyksen lähde sekä edellytys lapsen henkiinjäämiselle. Vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus on pohja kaikille lapsen tuleville myöhemmille ihmissuhteille. Vuorovaikutuksessa oleellista on se, että aikuinen tiedostaa lapsen kehitysvaiheen ja kykenee ennakoimaan seuraavaa tulevaa kehityskaskelta. Aikuisen tulee myös hyväksyä lapsen mahdolliset taantumiset kehityksessään. (Laatikainen 2015.)

Kehittämistyömme aihe on varhaisen vuorovaikutuksen merkitys ja sen toteuttaminen eri keinoin. Toimeksiantajana kehittämistyössämme oli Siun Soten neuvolapalvelut. Kehittämistyömme tuotoksena syntyi posterit varhaisesta vuorovaikutuksesta. Tarkoituksenamme on lisätä perheiden tietoa varhaisen vuorovaikutuksen merkityksestä ja taitoa toteuttaa sitä. Tavoitteenamme on korostaa varhaisen vuorovaikutuksen merkitystä. Kehittämistyömme tehtävänä on tuottaa posterit varhaisen vuorovaikutuksen merkityksestä ja sen toteuttamisesta Siun Soten äitiys- ja lastenneuvoloille.

2 Varhainen vuorovaikutus

2.1 Yleistä varhaisesta vuorovaikutuksesta

Vastasyntyneellä lapsella on luontainen ominaisuus kiintyä hänen äitiinsä tai vanhempansa, mikä tapahtuu varhaisen vuorovaikutuksen kautta. Lapsen ja vanhemman välinen läheinen vuorovaikutus varhaislapsuudessa on välttämätöntä normaalin psyykkisen ja fyysisen kehityksen kannalta. Vauva kiinnostuu näkemistään ihmisen kasvoista ja kuulemistaan äänestä sekä vauva reagoi puheen, kosketukseen ja eleisiin, jotka kohdistuvat häneen. Vuorovaikutussuhteen syntymiselle ja laadulle merkittävästi vaikuttava tekijä on äidin herkkyys vastata lapsen tunteisiin. (Turkia 2019.) Kaksi keskeistä näkökohtaa vuorovaikutussuhteen syntymiselle ovat äidillinen side ja emotionaalinen saatavuus. Äidin ja lapsen välinen side viittaa siihen, kuinka äiti suhtautuu hänen lapseensa ja missä määrin hän tarjoaa suojaa, lohduttaa ja huolehtii lapsestaan. Emotionaalinen saatavuus viittaa siihen, missä määrin äidin ja vauvan välillä on emotionaalista yhteyttä, ja he nauttivat molempia tyydyttävästä suhteesta. Molemmat näkökohdat - äidillinen side ja emotionaalinen saatavuus – ovat tärkeitä lasten terveyden ja kehityksen kannalta. Esimerkiksi terve äitiysside tukee vauvan terveyttä ja hyvinvointia, mukaan lukien myöhäisemmän kognitiivisen ja sosioemotionaalisen kehitystä, fyysistä terveyttä ja ihmissuhteita. Samalla lailla, emotionaalisen saatavuuden on osoitettu tukevan jälkeläisten tunteiden säätelyä ja kouluvalmiutta. (Rossen, Mattick, Wilson, Clare, Burns, Allsop, Elliott, Jacobs, Olsson & Hutchinson 2019.)

Varhainen vuorovaikutus muokkaa meidän tunnekokemuksiamme, toimintatapojamme sekä ruumiintoimintojamme. Lapsen kehityksen suurimmat muutokset tapahtuvat lapsen kolmen ensimmäisen elinvuoden aikana, koska erityisesti aivot ja muut ruumiin järjestelmät ovat vielä muotoutumassa. Lapsen aivot muovautuvat ja mukautuvat lapsen ollessa vuorovaikutuksessa. (Laatikainen 2015.) Vanhemmuuden tärkeimpiin tehtäviin kuuluu lapsen perustarpeista huolehtiminen ja lapselle suotuisan kehityksen mahdollistaminen. Koska lapsi ei kykene huolehtimaan tarpeistaan itsenäisesti eikä pysty vaatimaan niitä, on vanhemman turvattava lapsen tarpeisiin vastaaminen. YK on laatinut lapsen oikeuksien sopimuksen turvaamaan lapsen

kehitystä. Sopimuksessa luetellaan ihmisoikeudet, joiden toteutumisesta valtio vastaa. (Raunio 2020.) Vanhemman ja lapsen välille muodostuvan vuorovaikutussuhteen pohja ja perusta luodaan jo raskausaikana. Puheen ja kielen taidot rakentuvat varhaisen, arkisissa tilanteissa toteutuvan vuorovaikutuksen perustalle. Varhainen vuorovaikutus yleensä kattaa kaiken sen, mikä liittyy vanhemman ja lapsen väliseen arjessa tapahtuvaan vuorovaikutukseen lapsen ensimmäisinä elinvuosina. Varhaisin vuorovaikutus pääsee muodostumaan pitkälti kokonaan vanhemman ja lapsen välisestä läheisyydestä sekä fyysisestä toiminnasta. Tällaista toimintaa ovat esimerkiksi hoito- ja imetystilanteet, koska näiden toimintojen aikana vuorovaikutuskumppanit tutustuvat toisiinsa ja ovat kontaktissa. Lapsi on täysin riippuvainen vanhempansa hoivasta ja huolenpidosta sekä lapsi on läheisyydenhakuinen, mikä on varhaisen vuorovaikutuksen perusta. (Kotkas 2019.)

Kun vanhempien käyttäytyminen osoittaa vahvaa vuorovaikutustaitoa, se herättää vauvan huomion ja käynnistää keskinäisen vuorovaikutuksen, reagoinnin ja osallistumisen. Tällaisissa tapauksissa lapset osallistuvat aktiivisesti sosiaaliseen kanssakäymiseen ja oppivat niistä ennakoidakseen hoitajien sosiaalisia vastauksia. Vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus on jaettu ja vastavuoroinen kokemus. Tehokas vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus edellyttää, että sekä vauva että vanhempi tai hoitaja lähettävät selkeitä vihjeitä ja vastaavat toisilleen, mikä helpottaa vuorovaikutusta jatkavan ympäristön kehittymistä. (Chung, Wan, Kuo, Lin & Liu 2018.) Vanhemman tehtävä on säädellä lapsen tunteita, jotta lapselle välittyisi kokemus siitä, miten omia tunnetiloja säädellään, muokataan ja miten tasapainoa voidaan ylläpitää. Jos vanhempi ei auta säätelemään lapsen tunnetiloja, lapsi voi yrittää tukahduttaa omia tunteitaan ja kiintymystään, kuitenkin onnistumatta siinä. Tämä voi aiheuttaa lapselle voimakkaiden tunteiden ja riittämättömyyden pelkoa. (Laatikainen 2015.)

2.2 Varhaisen vuorovaikutuksen merkitys lapsen kehitykselle

Nykyään on laajalti hyväksytty, että emotionaaliset kokemukset vauvaiässä ovat keskeisessä asemassa myöhäisemmässä kehityksessä ja hyvinvoinnissa. Samoin on näyttöä siitä, että vanhempien herkkyydellä ja varhaisen hoitajan vuorovaikutuksen laadulla voi olla pysyvä rooli vauvojen sosiaalisessa ja kognitiivisessa kehityksessä, joka ulottuu koko lapsuudesta murrosikään ja aikuisuuteen. Normaalii tai optimaalinen vanhemman ja vauvan välinen vuorovaikutus kuvataan vastavuoroisena ja synkronoituna ja pikkulapset nähdään aktiivisina varhaisen vuorovaikutuksen edistäjinä. Vauvan ja vanhemman varhaisen vuorovaikutuksen laatu on yhdistetty myöhempään kiintymyssuhteeseen. (Elmer, O'Shaughnessy, Bramwell & Dickson 2019.)

Varhainen vuorovaikutus suuntaa vauvan ja myöhemmin lapsen kokonaisvaltaista kehitystä, kuten aivotoimintaa, sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä somaattista terveyttä. Varhainen vuorovaikutus on perusta luottamukselle ja perusturvallisuudelle, minäkuvan, empatiakyvyn ja itsetunnon kehittymiselle sekä myöhemmille vuorovaikutussuhteille. Varhainen vuorovaikutus on edellytys turvallisen kiintymyssuhteen muodostumiseen. Se muodostaa vahvan perustan lapsen mielenterveyden kehittymiselle. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2013.)

Kaltoinkohtelu ja varhaisessa vuorovaikutuksessa tapahtuvasta laiminlyönnistä voi seurata lapselle biologisia vaikutuksia, jotka voivat häiritä keskushermoston kehittymistä tai aiheuttaa jopa miniaivovaurion. Kaltoinkohtelusta lapsesta voi tulla aggressiivinen ja impulsiivinen tai empatiakyvytön. (Laatikainen 2015.)

2.3 Varhaista vuorovaikutusta heikentävät tekijät

Varhaista vuorovaikutusta heikentää vauvan havainnoinnin ja reagoinnin epäherkkyys, kuten vetäytyneisyys tai tunkeileva vuorovaikutustyyli. Vetäytyneet vanhemmat voivat näyttää irtautuneilta ja reagoimattomilta kun taas tunkeilevat äidit voivat vastata lapselleen vihaisesti, ärtyneesti tai hallitsevaan tapaan. Turvattomat kiintymyssuhteet, erityisesti kaoottinen eli jäsentymätön kiintymyssuhdemalli, ovat yhteydessä pitkäaikaisiin negatiivisiin vaikutuksiin, kuten käyttäytymisongelmiin, ihmissuhteiden vaikeuksiin ja myöhemmin psykologisiin ongelmiin. (Elmer, O'Shaughnessy, Bramwell & Dickson 2019.)

Suhde vauvan ja äidin välillä on hyvin herkkä ja suhdetta voi vaurioittaa esimerkiksi vauvan fysiologinen tai psyykinen erityisherkyys, keskosuus tai vammaisuus. Yhtä lailla suhteeseen vaikuttaa perheen rakenne, vanhemman mielentila, yhteiskunnan ymmärrys ja tuki. Lisäksi vanhemman omat kokemukset varhaisessa vuorovaikutuksessa ovat merkittäviä. (Raunio 2020.)

Vanhempien käyttäytymiseen ja hoidon laatuun voi vaikuttaa negatiivisesti huono mielenterveys. Erityisesti vanhempien masennuksella ja ahdistuksella ennen ja jälkeen syntymän on pitkäaikaisia kielteisiä vaikutuksia lapsen kehitykseen. Äidin masennus on yhteydessä lasten lisääntyneeseen ongelmakäyttäytymiseen varhaisvuosina ja lisää lasten todennäköisyyttä saada masennusdiagnoosi teini-iässä, varsinkin kun äidin masennus on jatkuvaa ja vaikeaa. Yksi syy siihen, miksi synnytyksen jälkeinen vanhempien masennus ja ahdistus voivat liittyä lasten kehitykseen, on näiden häiriöiden vaikutus hoidon laatuun. Ahdistuksesta tai masennuksesta kärsivät vanhemmat voivat olla vähemmän herkkiä vauvan itkulle, vähemmän kärsivällisiä vauvan tarpeiden kanssa, heikompia lukemaan vauvan vihjeitä ja he voivat itse olla emotionaalisesti uupuneita, mikä johtaa epäjohdonmukaiseen vanhemmuuteen. Äidin synnytyksen jälkeisen masennuksen hoitojen on havaittu parantavan äidin ja lapsen vuorovaikutusta, ja tutkimuksissa, joissa on käytetty pidempiä ja intensiivisempiä hoitoja, havainnot ovat osoittaneet jatkuvaa parannusta lasten kognitiivisessa suorituskyvyssä, käyttäytymisessä ja kiintymyssuhteessa. (Wong & Esposito 2019.) Lisäksi äidin omat varhaisvaiheen kokemukset ovat hänen persoonallisuudessaan ja tulevat esiin hänen hoitaessaan vauvaa. Tällöin äiti voi tuntea esimerkiksi ilottomuutta tai avuttomuutta, hän voi hoitaa vauvaa vain mekaanisesti. Tämän seurauksena vauva vastaa äidin ruumiilliseen ja psyykkiseen hiljaisuuteen tai poissaoloon vetäytymällä itsekseen. (Raunio 2020.)

Stressi ja ahdistus voivat vaikuttaa äidin sopeutumiseen vauvaansa, koska nämä tunteet saavat äidin keskittymisen pois vauvasta. Tutkimus on osoittanut, että äidin synnytyksen jälkeiset masennusoireet liittyivät heikompilaatuiseen kiintymyssuhteeseen. Masennuksen, ahdistuksen ja stressin oireet voivat ilmetä myös tunteiden säätelyhäiriönä, jolle on ominaista vääristynyt ajattelu ja

heikentynyt arviointikyky. Nämä ominaisuudet voivat puolestaan vaikuttaa vanhempien herkkyyteen ja reagoitukykyyn vauvaa kohtaan, jotka molemmat ovat emotionaalisen saatavuuden avainkohtia. Alkoholin, tupakan ja huumeiden käyttö voivat myös muuttaa äidin tunteiden voimakkuutta vauvaa kohtaan, mikä vaikuttaa hänen kykyynsä rakentaa terveitä tunneyhteyksiä. Suomessa tehdyssä tutkimuksessa tutkijat havaitsivat äideillä, joilla on alkoholin tai huumeiden väärinkäyttöongelmia, olevan enemmän ongelmia vuorovaikutteisessa käyttäytymisessä vauvojensa kanssa kolme ja kuusi kuukautta synnytyksen jälkeen. (Rossen, Mattick, Wilson, Clare, Burns, Allsop, Elliott, Jacobs, Olsson & Hutchinson 2019.)

2.4 Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen

Varhainen vuorovaikutus tarkoittaa käytännössä kaikkea sitä mitä vauva ja vanhempi tekevät yhdessä. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi hoito- ja syöttötilanteet ja seurustelu, joissa oleellista on vauvan ja vanhemman kyky sopeutua toistensa tarpeisiin, ominaisuuksiin sekä ympäristön muuttuviin olosuhteisiin. Vanhemman tehtävänä on ymmärtää, havaita ja vastata vauvan antamiin viesteihin tarpeistaan niin, ettei vauva joudu kokemaan liian pitkäkestoista tai voimakasta psyykkistä tai fyysistä pahaa oloa. Neuvoloiden keskeisenä tehtävänä on tukea vuorovaikutusta. Valtioneuvoston neuvolatoimintaa ohjaavan asetuksen (338/2011) mukaan neuvolassa annettavan terveysneuvonnan tulee tukea lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta, äidin voimavaroja imettää, kasvua vanhemmaksi ja parisuhdetta. Äitiysneuvolassa tulisi vahvistaa vanhempien myönteisiä mielikuvia vauvasta ja itsestään vanhempina. Erityisesti tulisi auttaa raskauden aikana psyykkisesti tai fyysisesti huonosti voivia vanhempia voimaan paremmin ja muodostamaan myönteisiä mielikuvia vauvasta ja syntymän jälkeisestä ajasta. Äitiysneuvolakäynneillä varhaisen vuorovaikutuksen tuki on tarpeen, vaikka vanhemmat tai vanhempi olisivat ongelmiansa takia hoidossa myös muualla. (Puura, Sannisto & Riihonen 2018.) Äidin ajatukset vauvastaan herättävät kiintymystä ja suojelevia tunteita, jotka helpottavat äidin ja vauvan välille syntyvää suhdetta. Nämä tunteet alkavat yleensä raskauden aikana.

Äidin tunteet vauvaansa kohtaan jatkuvat ja lisääntyvät siihen asti, kun vauva syntyy ja se tukee äidin kehittämää suhdetta lapseensa. Äidin tunteita vielä syntymätöntä vauvaa kohtaan on kuvattu myös äidilliseksi kiintymykseksi tai syntymää edeltäväksi kiintymykseksi. (O'Higgins, Roberts, Glover & Taylor 2013.)

Imettäminen säännöllisesti tukee vauvan ja äidin välistä vuorovaikutusta ja kiintymyssuhdetta. Imetyksen aikana äidin aivolisäke tuottaa oksitosiinia, mikä lisää maidon herumisen lisäksi myös hyvinvointitunnetta ja halua seurustella vauvan kanssa. Imetyksen aikana myös vauvan aivolisäkkeestä erittyä kiintymystä ja hyvinvointitunnetta lisäävää oksitosiinia tämän imiessä. Tilanteissa, joissa imettäminen ei onnistu, oksitosiinin eritystä voi lisätä esimerkiksi pitämällä vauvaa riittävästi sylissä, ihokontaktilla ja sylittelyllä syöttötilanteessa. Vanhempia tulisi rohkaista aktiivisesti vauvan kanssa sylittelyyn, seurusteluun, silittelyyn, hieromiseen, lähellä pitämiseen ja kantamiseen esimerkiksi kantoliinassa, koska oksitosiinin erityks yleistyä käynnistymään tilanteissa, joissa vauva kokee myönteistä vuorovaikutusta. (Puura, Sannisto & Riihonen 2018.) Ihokontakti vastasyntyneen elämän ensimmäisen puolen tunnin aikana mahdollistaa vastasyntyneen paremman kiintymyssuhteen muodostumisen äitiinsä, ruumiinlämmön ylläpitämiseen, itkun vähentymisen ja se edistää varhaista imetystä. Ihokontakti heti syntymän jälkeen edistää vastasyntyneen sydän- ja keuhkotoiminnan vakauttamista, vähentää vastasyntyneen hypoglykemian riskiä ja vähentää näin ollen sairaalahoidon aikaa. Varhainen vuorovaikutus heti syntymän jälkeen on herkkä hetki, joka mahdollistaa äidin ja vastasyntyneen kiintymyssuhteen kehittymisen, mikä on välttämätöntä lapsen myöhäisemmälle psyykkiselle kehitykselle. (Kologeski, Strapasson, Schneider & Renosto 2017.)

Kiintymyssuhdeteorian mukaan vauva säätelee turvallisuuden tunteen kokemuksiaan suhteessa hoivaajaansa. Kiintymyssuhteen kehittyminen edellytyksenä on psyykinen ja fyysinen sitoutuminen ja vastavuoroisuus. Varhainen vuorovaikutus liittyy vahvasti kiintymyssuhdeteorian. Varhainen vuorovaikutus on varhaista kommunikaatiota vauvan ja vanhemman välillä, jonka edellytyksenä ovat toistuvat vuorovaikutustilanteet. Vauvan varhaiseen

kommunikaatioon kuuluvat ääntelyt, katsekontakti, pään ja käsien liikehdintä. Nämä tekijät välittävät jaettua kokemusta, tunteita ja ymmärtämistä vanhemman ja vauvan välillä. Vuorovaikutustilanteessa vauva saa hyvin paljon kognitiivista ja sosiaalista informaatiota. (Eerola & Uuksulainen 2015.) Kiintymyssuhdemalli tarkoittaa sisäistettyä mallia ihmissuhteista ja maailmasta. On tutkittu, että varhaiset kiintymyssuhdemallit syntyvät ihmisen ensimmäisten elinvuosien aikana. Kiintymyssuhdemallit ovat varsin pysyviä malleja yksilön ihmissuhteista ja käsityksestä maailmaan. Kiintymyskäyttäytymisen lähtökohtana ovat vauvan keinot varmistaa läheisen suhteen toteutuminen häntä hoitavaan aikuiseen, koska hoidon turvaaminen mahdollistaa eloonjäämisen. (Duodecim 2020.)

Varhaisen vuorovaikutuksen toteutumiseksi on tärkeää, että äiti kokee vauvan omakseen. Isät kokevat, että he oppivat tuntemaan vauvan paremmin ollessaan yhdessä vauvan kanssa, joka edistää varhaisen vuorovaikutuksen kehittymistä. Sitoutuminen on yksi varhaisen vuorovaikutuksen alue. Hoidon jatkuvuus on turvattu, kun vanhemmat osaavat hoitaa vauvaa ja pärjäävät vauvan kanssa, tämä tukee sitoutumista. Kenguruhoito, eli ihokontakti vauvan ja vanhemman välillä, on keskeinen fyysisen läheisyyden tukemisen menetelmä varhaisen vuorovaikutuksen toteutuksessa. Kenguruhoitossa korostuu ihokontaktissa olevan vauvan ja vanhemman välinen varhainen vuorovaikutus, rintaruokinta, lämpö, infektioiden ehkäisy ja turvallisuuden tunne. Lisäksi vauvan ja vanhemman psyykkistä läheisyyttä on mahdollista tukea fyysisen läheisyyden kautta. Vauvalla on omia keinoja ylläpitää psyykkistä ja fyysistä läheisyyttä ja yhteyttä vanhempaansa tai hoivaajansa. Vauvan keinoja ovat esimerkiksi itkeminen, imeminen ja katsekontaktin ottaminen. (Eerola & Uuksulainen 2015.) Vuorovaikutuksen ja kokemusten jakamisen avulla lapsi oppii ymmärtämään paremmin itseään ja omaa toimintaansa sekä hän luottaa olevansa vanhempiansa mielessä. Lapsen ja aikuisen välisessä vuorovaikutuksessa on tärkeää, että aikuinen ymmärtää lapsensa sen hetkisen kehityksen tason ja kykenee ennakoimaan seuraavaa kehityssaskelta. Oleellista on myös, että vanhempi pystyy hyväksymään lapsen hetkellisen taantumisen. Aikuisen tulee olla kiinnostunut siitä, mitä lapsensa käyttäytymisen taustalla ja mielessä on. (Laatikainen 2015.)

3 Kehittämistyön tarkoitus, tavoite ja tehtävä

Kehittämistyön tarkoituksena oli lisätä perheiden tietoa varhaisen vuorovaikutuksen merkityksestä ja taitoa toteuttaa sitä. Kehittämistyön tavoitteena on posterin avulla korostaa varhaisen vuorovaikutuksen merkitystä vanhempien ja vauvan välillä. Tehtävänä on tuottaa varhaisen vuorovaikutuksen merkityksestä ja keinoista kertova posterit Siun Soten neuvolapalveluihin.

4 Kehittämistyön menetelmälliset valinnat

4.1 Toiminnallinen kehittäminen

Kehittämistyöprosessi alkoi aiheen ja kohderyhmän suunnittelulla helmikuussa 2022. Kehittämistyön tekijät halusivat tehdä kehittämistyön lapsiin tai lapsiperheisiin liittyen. Tekijät toivoivat toteutusmuodoksi esimerkiksi posteria tai ohjelehtistä. Aihe ja kohderyhmä muodostuivat lopulta toimeksiantajan toiveiden pohjalta. Kehittämistyön aiheeksi valikoitui varhaisen vuorovaikutuksen toteuttamisen keinot ja merkitys. Kohderyhmänä on Siun Soten äitiys- ja lastenneuvoloiden sekä asiakkaat että työntekijät. Posterit tulevat esille lastenneuvoloiden seinille odotustiloihin sekä työntekijöiden huoneisiin.

4.2 Posterin suunnittelu ja toteutus

Aloimme etsimään kehittämistyölle toimeksiantajaa tammikuussa 2022 ja toimeksiantaja löytyi helmikuun alussa. Tämän kehittämistyön toimeksiantajana toimi Siun sote - Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä. Kehittämistyön kohderyhmänä on äitiys- ja lastenneuvolan asiakkaat. Toimeksianto tälle kehittämistyölle syntyi tekijöiden toiveesta, että aihe liittyisi

lapsiin ja perheisiin ja toimeksiantaja toivoi, että tekisimme kehittämistyön aiheesta varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen. Toimeksiantaja toivoi, että tekisimme aiheesta posterin, joka laitettaisiin Siun Soten neuvoloiden seinälle. Aloitimme kehittämistyön teoriapohjan kirjoittamisen 17.2.2022 ja saimme sen valmiiksi toukokuun loppuun mennessä.

Posterin suunnittelu alkoi elokuun alussa 2022. Posteria varhaisen vuorovaikutuksen merkityksestä ja sen toteuttamisesta eri keinoin lähdettiin suunnittelemaan teoriapohjan perusteella. Olimme koonneet teoriapohjaan kattavasti tärkeää tietoa varhaisen vuorovaikutuksen merkityksestä ja eri keinoista sen toteuttamiseen. Halusimme, että posterista tulee selkeä ja tiivis, joten poimimme teoriapohjasta mielestämme tärkeimmät asiat, koska aivan kaikki ei mahtunut posteriin. Emme myöskään halunneet laittaa posteriin varhaista vuorovaikutusta heikentäviä tekijöitä, koska halusimme pitää posterin positiivissävytteisenä.

Posterin tehtiin Canva sivustolla. Posterin otsikoksi tuli varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen. Posterin taustakuvana on vauvan jalat ja värimaailma on vaaleanpunainen. Posteriin tuli seitsemän erilaista tapaa tukea varhaista vuorovaikutusta. Valmiin posterin lähetimme toimeksiantajalle ja pyysimme häntä kommentoimaan posteria ja kertomaan, mikäli hänellä on jotain muutos toiveita.

4.3 Hyvä posterin

Posterin jakaa uutta tietoa suurillekin määriä ihmisiä. Hyvä posterin kiinnittää huomionsa jo kauempaa ja on kooltaan tavallisesti suurempi kuin A4. Hyvä posterin on luettavissa noin muutamassa minuutissa. Posterin tarkoituksena on tuoda uutta tietoa esille herättäen mielenkiintoa ja visualisoida tieto mielekkääksi lukijalle. Päätös siitä, että lukeeko posterin nähnyt henkilö

posterin, syntyy usein sen ulkonäön perusteella, joten posterin ulkomuodon tulisi olla mielenkiintoa herättävä. (Silén 2013.)

Tavallisesti posteria tarkastellaan noin 1,5 metrin etäisyydeltä, mikä tulisi ottaa huomioon valittaessa posterin tekstin fonttia ja posteriin tulevia kuvia. Kuvilla tuetaan tekstiä sekä herätetään lukijoiden huomio. Silén (2013) suosittelee, että posterissa käytettäisiin korkeintaan kolmea pääväriä, joista yksi hallitsee posterin yleisilmettä. Myös jäsentelyssä tekstien väliin on hyvä jättää tyhjää tilaa, jotta lukijalle jää aikaa käsitellä lukemaansa tietoa. Posterissa ei kannata käyttää enempää kuin kolmea erilaista fonttia. Ne asiat, joita posterissa halutaan korostaa, kannattaa tummentaa visuaalisesti vahvempaa väriä käyttäen. (Silén 2013.)

4.4 Posterin arviointi

Posterin ensimmäisessä versiossa taustakuvana oli vauvan jalat ja tekstilaatikoita oli seitsemän. Lähetimme posterin toimeksiantajalle ja pyysimme mahdollisia muokkaus toiveita. Toimeksiantaja oli kysynyt myös muilta Siun soten alueen neuvoloiden terveydenhoitajilta muokkaus ehdotuksia ja toimeksiantaja kokosi ehdotukset sähköpostiin. Toimeksiantaja pyysi, että tekstiä tiivistettäisiin, jotta se olisi helppo lukuisempaa. Myös joihinkin sanavalintoihin tehtiin muutoksia. Ulkoasuun tuli erilaisia muutoksia, kuten tekstin väri ja fontti muutettiin, jotta se näkyisi taustaa vasten selkeämmin. Posterin taustakuva vaihdettiin, jotta teksti erottuisi selkeämmin.

Seuraavassa posterin arvioinnissa toimeksiantaja pyysi, että tietyt sanat lihavoitaisiin. Kaksi kappaletta muutettiin helpommin luettaviksi. Lisäsimme tekstiruudun, jossa listattiin konkreettisia tekoja varhaisen vuorovaikutuksen tukemiseksi. Viimeisessä posterin arvioinnissa toimeksiantaja pyysi kahden lauseen tiivistämistä ja nämä tehtyämme posterit oli tekijöiden ja toimeksiantajan mielestä valmis.

5 Pohdinta

5.1 Tuotoksen tarkastelu

Silénin (2013) mukaan hyvä posterit on kooltaan yleensä isompi kuin A4 ja sen tulisi olla luettavissa muutamassa minuutissa. Tekstin ja kuvien koossa ja jäsentelyssä tulee ottaa huomioon lukuetaisyys, joka on yleensä 1,5 metriä. Posterit toteutettiin kokoon A3 toimeksiantajan toiveen mukaisesti. Posterit toteutettaessa mietimme, onko posterissa liikaa tekstiä. Kuitenkin tulimme tulokseen, että posterissa on kaikki oleellinen tieto ja olimme karsineet kaiken niin sanotusti ylimääräisen tiedon pois. Posterissa on sen verran paljon tekstiä, ettei sitä välttämättä ehdi lukea ajatuksen kanssa kolmessa minuutissa. Mielestämme kuitenkin posterin aihe on niin tärkeä, että uskomme lukijoiden mielenkiinnon säilyvän tekstin paljoudesta huolimatta.

Posterin ulkonäön tulisi olla houkutteleva, koska päätös sen lukemisesta syntyy ulkonäön perusteella. Värit tuovat posteriin ilmettä, mutta väreiksi kannattaa valita maksimissaan kolme pääväriä, joista yksi hallitsee yleisilmettä. (Silén 2013.) Tekijät pyrkivät valitsemaan posteriin neutraalin värimaailman, joka kiinnittää jokaisen lukijan huomion. Tekijöiden mielestä posterin värit sopivat hyvin teemaan ja siitä tuli visuaalisesti miellyttävän näköinen. Posterin hallitsevaksi pääväriksi valittiin vaalean sininen, jonka eri sävyjä on käytetty posterissa. Lisäksi posterissa on beigen eri sävyjä.

Posterissa tekstiosioiden väliin kannattaa jättää tyhjää tilaa, jotta lukijalle jää aikaa tiedon käsittelyyn. Tekijät asettelivat posteriin neljä tekstipalsta. Erilaisia fontteja ei kannata käyttää kuin korkeintaan kolmea erilaista ja ne asiat, joita halutaan painottaa, tulee olla visuaalisesti vahvemalla värillä. (Silén 2013.) Tekijät käyttivät posterin luomisessa vain yhtä fonttia. Posterin tekstilaatikoissa on yksittäisiä lihavoituja sanoja, jotka kiinnittävät lukijan huomion.

5.2 Kehittämistyön luotettavuus

Kehittämistyötä tehdessä tekijät ovat soveltaneet luotettavuuden arviota laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointikriteereitä hyödyntäen. Luotettavuuden arviointi on osa tutkimustyötä. Tekijän tulee esittää materiaalien ja aineistojen analyysitavat eli käsittely huolellisesti ja tarkasti hyödyntäen metodikirjallisuutta. (Salonen 2013.) Reliabiliteetti ja valideetti ovat käsitteitä, joiden avulla tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida. Reliabiliteetillä tarkoitetaan toistettavuutta eli tulosten alttiutta satunnaisvaihtelulle sekä tulosten pysyvyyttä. Valideetillä tarkoitetaan tutkimusmenetelmän ja tutkimuskohteen yhteensopivuutta. On kiinnitettävä huomiota siihen, miten aineisto on hankittu ja mitä sen pätevyys ja luotettavuus ovat. (Pikkarainen 2012.)

Uskottavuus tarkoittaa sitä, että tutkimusta ja sen tuloksia voidaan pitää luotettavina. Tämä on myös pystyttävä osoittamaan tutkimuksessa. Tutkimuksen uskottavuutta lisää tutkijoiden välinen keskustelu tutkimusprosessin eri vaiheissa sekä tutkimuspäiväkirjan pitäminen prosessin aikana. Myös tutkimukseen osallistuneiden kanssa keskustelu sen aikana lisää tutkimuksen uskottavuutta. (Kylmä & Juvakka 2007.) Tämän kehittämistyön uskottavuutta tukee se, että tekijät ovat perehtyneet aihealueeseen huolellisesti ja keränneet laajan tietoperustan ennen posterin toteuttamista. Tekijät ovat käyttäneet tietoperustassa luotettavia, pääsääntöisesti alle 10 vuotta vanhoja lähteitä.

Vahvistettavuus liittyy koko prosessiin ja se edellyttää, että kehittämistyö on kuvattu niin, että toinen henkilö voi seurata prosessin kulkua (Kylmä ym. 2007, 129). Tämän kehittämistyön vahvistettavuus tulee esille niin, että tekijät ovat kuvanneet kehittämistyön toteutuksen vaiheet raporttiin. Viimeinen luotettavuuden kriteeri on työn siirrettävyys. Tämä tarkoittaa tulosten

siirrettävyyttä muihin vastaaviin tilanteisiin (Kylmä, ym. 2007, 129). Tämän kehittämistyön siirrettävyys tulee esille niin, että tuotosta voidaan käyttää muissakin paikoissa, kuin Siun Soten alueen lastenneuvoloissa. Posteria voidaan käyttää muidenkin alueiden neuvoloissa, joissa on kohderyhmään kuuluvia henkilöitä. Posterit on helposti siirrettävissä toiseen paikkaan sähköisen toteutusmuotonsa ansiosta.

Kehittämistyömme luotettavuutta ja uskottavuutta lisää se, että tekijät ovat kommunikoineet keskenään säännöllisesti koko prosessin ajan. Lisäksi tekijät ovat kommunikoineet toimeksiantajan kanssa. Yhteistyö toimeksiantajan kanssa ja hänen toiveidensa sekä palautteen kuunteleminen lisää työmme luotettavuutta. Luotettavuutta tukee lisäksi se, että pyysimme toimeksiantajaltamme välipalautetta posterista ja toteutimme toimeksiantajan toivomat korjausehdotukset.

5.3 Kehittämistyön eettisyys

Etiikka tarkoittaa tutkimusta, joka kohdistuu moraalisiin kysymyksiin. Etiikan tehtävänä on olla ihmisten apuna, kun he tekevät valintoja, etiikka auttaa ohjaamaan sekä arvioimaan ihmisen omaa ja muiden toimintaa. Etiikka ei tarjoa valmiita ratkaisuja kysymyksiin, mutta etsii vastausta siihen, mikä on oikein ja mikä on väärin, sekä mikä on hyvää ja mikä on pahaa. (Hakala 2016.)

Tieteellinen tutkimus on eettisesti luotettava ja hyväksyttävä vain silloin, kun tutkimus on toteutettu noudattaen hyvän tieteellisen käytännön edellyttämiä tapoja. Hyvän tieteellisen käytännön tapoihin kuuluu yleinen huolellisuus, rehellisyys sekä tarkkuus itse tutkimustyössä ja tulosten tallentamisessa sekä arvioitaessa tuloksia. Tutkijoiden tulee kunnioittaa muiden tutkijoiden tekemiä töitä viittaamalla heidän julkaisuihinsa asianmukaisella tavalla käyttäessään niitä omassa työssään. (Tutkimustieteellinen neuvottelukunta 2012.) Tämän kehittämistyön molemmat tekijät ovat osallistuneet tuotoksen tekemiseen

tasapuolisesti. Tuotokseen ei ole kopioitu muiden tekstejä sekä lähteisiin on viitattu Karelia-ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaisesti.

5.4 Kehittämistyön tarkastelu ja ammatillinen kasvu

Kehittämistyön tekeminen lisäsi tekijöiden ammatillisia taitoja, joita he voivat hyödyntää tulevaisuudessa työelämässä. Teoriapohja laajensi tekijöiden aiempaa tietoa varhaisesta vuorovaikutuksesta sekä antoi aiempaa enemmän merkitystä miettiä varhaista vuorovaikutusta molempien vanhempien näkökulmasta. Kehittämistyön tekijät olivat tehneet edeltävästi opinnäytetyön yhdessä. Tämän ansiosta tekijöiden toimintatavat olivat tulleet jo toisilleen tutuiksi vastaavassa prosessissa. Tästä syystä tekijät päätyivätkin tekemään kehittämistyön yhdessä, koska yhteistyö oli todettu toimivaksi ja sujuvaksi jo aiemmin. Työn tekeminen kahdestaan antoi enemmän näkökulmia työhön sekä tekeminen oli mielekkäämpää ajatuksia jakaessa. Toimeksiantajamme yksi toive oli herättää posterin avulla neuvolaan tulevien isien kiinnostusta varhaiseen vuorovaikutukseen ja sen merkitykseen. Opinnäytetyöstämme meille oli tullut jo ennalta tutuksi teorian soveltaminen käytäntöön, mutta tieteellisen posterin toteuttaminen oli meille uutta. Opimme uutta tietoa tieteellisestä posterista, mitä meidän tulee ottaa sitä tehdessämme huomioon. Lisäksi opimme muokkausohjelmien käyttämistä laajemmin.

5.5 Hyödynnettävyys ja jatkokehitysmahdollisuudet

Tämän kehittämistyön tuotoksena syntynyt posteria voi hyödyntää neuvoloissa osana tukemaan perheiden tietoa varhaisesta vuorovaikutuksesta ja sen merkityksestä. Myös neuvoloiden työntekijät voivat hyödyntää posteria omassa työssään, kuten esimerkiksi keskustella perheiden kanssa varhaisesta vuorovaikutuksesta posterin avulla. Yhtenä jatkokehitysideana mielestämme

voisi olla esimerkiksi tutkimus liittyen perheillä olevaan tietoon varhaisesta vuorovaikutuksesta ja sen merkityksestä.

Lähteet

- Chung, F., Wan, G., Kuo, S., Lin, K. & Liu, H. 2018. Mother-infant interaction quality and sense of parenting competence at six months postpartum for first-time mothers in Taiwan: a multiple time series desing. *BMC Pregnancy Childbirth* 18 (365).
<https://bmcpregnancychildbirth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12884-018-1979-7>. 11.5.2022.
- Eerola, M. & Uuksulainen, M. 2015. Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen vastasyntyneiden tehohoidossa. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala. Terveysten edistämisen koulutus. Sairaanhoidaja. Ylempi ammattikorkeakoulu. Lapin ammattikorkeakoulu.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2015111816800>. 22.3.2022.
- Elmer, J., O'Shaughnessy, R., Bramwell, R. & Dickson, J. 2019. Exploring health visiting professionals' evaluations of early parent-infant interactions. *Journal of reproductive and infant psychology* 37 (5), 554-565.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02646838.2019.1637831?journalCode=cjri20>. 24.3.2022.
- Esseepankin arkisto. 2018. Kehittämistyön menetelmät tukena opinnäytetyössä. (<https://esseepankki.proakatemia.fi/kehittamistyon-menetelmat-tukena-opinnaytetyossa/>.) 18.8.2022.
- Hakala, T. 2016. Eettisyys laadullisessa tutkimuksessa – tutkijan näkökulma. Pro gradu – tutkielman lisäosa. Terveystieteiden yksikkö. Tampereen yliopisto. (<https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201612132789>.) 24.8.2022.
- Hiekkavuo, E. 2019. Kaksivuotiaiden pikkukeskosten kielelliset taidot ja varhaisen vuorovaikutuksen emotionaalinen saatavillaolo. Pro gradu -tutkielma. Lääketieteellinen tiedekunta. Helsingin yliopisto.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201908213263>. 24.3.2022.
- Karelia ammattikorkeakoulu. 2022. Opinnäytetyö ammattikorkeakouluopinnoissa. (<https://libguides.karelia.fi/opinnayte/>.) 18.8.2022.
- Kologeski, T., Strapasson, M., Schneider, V. & Renosto, J. 2017. Skin to skin contact of the newborn with its mother in the perpective of the multiprofessional team. *Journal of Nursing* 11 (1), 94-101. 10.5205/reuol.9978-88449-6-1101201712. 28.3.2022.
- Kotkas, S. 2019. Varhaisen vuorovaikutuksen arvioiminen, havainnoiminen ja tukeminen lastenneuvolassa. Logopedian pro gradu – tutkielma. Lääketieteellinen tiedekunta. Helsingin yliopisto.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201906122614>. 17.2.2022.
- Kukko, S. 2018. Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen – koulutuksen tavoitteiden toteutuminen hoitajien työssä. Pro gradu – tutkielma. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Tampereen yliopisto.
<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/103385/1526304073.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. 17.2.2022.
- Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy. 1. painos. Ellibs. 26.9.2022.
- Laatikainen, S. 2015. Lapsen ja vanhemman välisen varhaisen vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteen huomioiminen lastensuojelun

- sosiaalityössä. Pro gradu – tutkielma. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö. Tampereen yliopisto. (<https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201505211466>.) 24.8.2022.
- O'Higgins, M., Roberts, I., Glover, V. & Taylor, A. 2013. Mother-child bonding at 1 year; associations with symptoms of postnatal depression and bonding in the first few weeks. Arch womens ment health 16 (5), 381-389. <https://link.springer.com/article/10.1007/s00737-013-0354-y>. 15.5.2022.
- Pikkarainen, M. 2012. Kuntoutuskurssitoiminnan kehittäminen osaksi työnkuvaa osaamisen johtamisen avulla. Opinnäytetyö. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Sosiaali- ja terveystieteiden kehittäminen ja johtaminen. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/47610/Pikkarainen_Mari.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 26.9.2022.
- Puura, K., Sannisto, T. & Riihonen, R. 2018. Mitä vauva haluaa? Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen neuvolassa. Lääkärilehti 73 (21), 1345-1350. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/104312/mita_vauva_halua_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 22.3.2022.
- Raunio, M. 2020. Vanhemman ja lapsen välisen kasvatussuhteen tukeminen vanhemman uupuessa – vanhempien omakohtaisia kokemuksia. Pro gradu – tutkielma. Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/120278/RaunioMinna.pdf?sequence=2>. 24.8.2022.
- Rossen, L., Mattick, R., Wilson, J., Clare, P., Burns, L., Allsop, S., Elliott, E., Jacobs, S., Olsson, C. & Hutchinson, D. 2019. Mother-Infant bonding and emotional availability at 12-months of age: the role of early postnatal bonding, maternal substance use and mental health. Maternal and child health journal 23 (12), 1686-1698. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10995-019-02809-1>. 12.4.2022.
- Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>. 26.9.2022.
- Silén, S. 2020. Tieteellinen posterit. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/tvt/tiedonvisualisointi/POSTERluento%20ilman%20kuvia.pdf>. 8.11.2022.
- Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. 2013. Äitiysneuvolaopas - Suosituksia äitiysneuvolatoimintaan. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-972-5>. 10.5.2022.
- Turkia, I. 2019. Keskosäitien ajatuksia tunteiden käsittelystä, varhaisesta vuorovaikutuksesta ja kehittymisestä lapseen. Terveystieteiden pro gradu -tutkielma. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Tampereen yliopisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2015111816800>. 17.2.2022.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. (https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf.) 24.8.2022
- Vilka, H & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. 26.9.2022.

- Vilkkä, H. 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: Ps-kustannus. 4., uudistettu painos. Ellibs. 15.3.2021. 26.9.2022
- Wong, K. & Esposito, G. 2019. The unexpected for the expecting parent: effects of disruptive early interactions on mother-infant relationship. Parenting: Science and practice 19 (1/2), 124-129.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/15295192.2019.1556015?journalCode=hpar20>. 14.4.2022.

Liitteet

Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen

Varhainen vuorovaikutus on perusta luottamukselle ja perusturvallisuudelle, minäkuvan, empatiakyvyn ja itsetunnon kehittymiselle. Se on välttämätöntä myös lapsen fyysisen kehityksen kannalta. Vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus on pohja kaikille lapsen tuleville ihmissuhteille.

Varhaista vuorovaikutusta tapahtuu **hoitotilanteissa** ja vauvan syödessä rinnalta tai pullostä. Tällöin vanhempi ja lapsi tutustuvat toisiinsa ja ovat kontaktissa. Nämä hetket tukevat vauvan ja vanhemman välistä vuorovaikutusta ja kiintymyssuhdetta.

Silitä ja helli vauvaa **katso** vauvaa lempeästi, hän tykkää katsoa sinua silmiin, osoita sanoillasi rakkautta, **kosketa** ja kutittele vauvaa, laula ja hyräile vauvalle

Vauva reagoi **puheeseen**, katseeseen, **ääneen**, kosketukseen ja eleisiin, jotka kohdistuvat häneen. **Ihokontakti** vauvan ja vanhemman välillä on keskeinen fyysisen läheisyyden tukemisen menetelmä varhaisen vuorovaikutuksen toteutuksessa.

Tekijänä terveydenhoitajaopiskelijat Iida Suominen & Karoliina Valta 2022

